

жовтня 2019 р., Мукачево / Ред. кол. : Т. Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. – С. 390-392.

УДК 378. 12

Товканець Г. В.,
доктор педагогічних наук, професор,
Алмашій К. І.,
студентка спеціальності «Початкова освіта», ОС «Магістр»,
Паук І. В.,
студентка спеціальності «Початкова освіта», ОС «Магістр»,
Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Реалізація концепції Нової української школи буде успішною, якщо на етапі початкової освіти буде працювати успішний учитель. До дітей має прийти людина-лідер, яка може вести за собою, яка любить свої предмети, яка викладає їх фахово [4]. Сучасний учитель має бути здатним до інноваційної діяльності, творчого та самостійного мислення, готовим до впровадження нестандартних рішень, володіти інтелектуальною компетентністю. Адже серед ключових компонентів сучасної школи на першому місці знаходиться «новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві» [4], до яких відносять: спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; спілкування іноземними мовами; математична компетентність; основні компетентності у природничих науках і технологіях; інформаційно-цифрова компетентність; уміння вчитися впродовж життя; ініціативність і підприємливість; соціальна та громадянська компетентності; обізнаність та самовираження у сфері культури; екологічна грамотність і здорове життя.

Питання загальнопедагогічної підготовки вчителів висвітлено в працях А. Алексюка, В.Біблер, А. Виготський, О. Глузмана, Н. Гузій, О. Леонтєв, В. Лугового, В. Моляко А.Сущенко та інші. Проблему підготовки вчителів початкової школи розглядали О. Абдуліна, Н. Бібік, Н. Глузман, М. Д'яченко, Л. Кандибовіч, О. Комар, О. Пехота, Г. Товканець, О.Савченко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, А. Старєва, Л. Хомич, О. Янкович та інші.

Так, В. Сластьонін розуміє готовність як особливий психічний стан особистості, що проявляється в наявності в суб'єкта образу, структури певної дії й постійної спрямованості на її виконання [5, с. 14]. Н. Бібік зазначає, що сутність готовності до будь-якого виду діяльності полягає в єдності взаємопов'язаних компонентів – мотиваційного (ставлення до предмета діяльності) і процесуального (знання про нього, уміння та способи їх практичного втілення) [1, с. 114]. Н. Глузман акцентує увагу на тому, що розгляд готовності до професійної педагогічної діяльності здійснюється у двох

основних аспектах: функціональному та особистісному (за функціональним аспектом готовність розуміють як сукупність певних знань, які необхідні для ефективного здійснення певної діяльності, та сформованих на цій основі вмінь і навичок, засіб їх успішного включення в цю діяльність, за особистісним аспектом готовність трактують як складну інтегровану якість особистості, структура якої містить ряд компонентів (мотиваційний, змістовий, операційний тощо) [2, с. 93]. Дослідник зауважує, що готовність учителя до професійної діяльності з розвитку творчих здібностей молодших школярів є складним особистісним утворенням і характеризується цілями, мотивами діяльності з творчого розвитку учнів, володінням необхідними знаннями, уміннями, навичками розвитку творчих здібностей молодших школярів. Цей вид готовності формується, проявляється і розвивається в професійно-педагогічній діяльності.

На думку М. Д'яченко, Л. Кандибовіч, готовність студента є складним утворенням і включає у себе в стійкій єдності такі компоненти: мотиваційний (позитивне ставлення до професії, інтерес до неї та інші професійні мотиви); орієнтаційний (знання і уявлення про особливості та умови професійної діяльності, про її вимоги до особистості); операційний (володіння способами та прийомами професійної діяльності, необхідними знаннями, уміннями, навичками); вольовий (самоконтроль, уміння управляти собою під час виконання трудових обов'язків); оцінний (самооцінка своєї професійної готовності та відповідність її до оптимальних професійних зразків); мобілізаційно-настроювальний (оцінка труднощів, майбутніх дій) [3, с. 315].

Готовність студентів до роботи у школі розглядають через взаємозв'язок цілемотиваційного, змістового, операційного, інтеграційного компонентів (О. Пехота, А. Старєва) та через особистісно-емоційний апарат, загальні логічні, пізнавальні, дидактичні й організаційно-управлінські вміння (О. Комар).

Г. Товканець наголошує на особливості педагогічної діяльності, яка полягає в тому, що її результат – людська особистість, а безпосередньо педагогічній діяльності передуює етап проектування особистості, який виражається у педагогічних і філософських ідеях, теоріях, в змісті виховних традицій, цінностей, норм моралі, стилів поведінки [6, с. 5].

Оскільки творча особистість – це діяльнісна особистість, то підготовка майбутніх педагогів до формування творчих здібностей учнів вбачається у поєднанні таких складових, як мотиваційна, діяльнісна та особистісна. Компонентами готовності майбутніх учителів початкової школи до формування творчих здібностей молодших школярів є інтегральні, загальні та фахові компетентності. Інтегральна компетентність полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Розвиток загальних та фахових компетентностей забезпечуватиме розвиток готовності майбутніх учителів до формування творчих здібностей молодших школярів.

Підкреслимо, що специфіка роботи вчителя початкової школи полягає в багатопредметності, оскільки педагог має навчати учнів комплексу навчальних дисциплін, визначених Типовим навчальним планом початкової школи, які реалізують 7 освітніх галузей та використати можливості кожної навчальної дисципліни для розвитку самостійного, критичного мислення, творчих здібностей молодших школярів. Саме фахові компетентності, що притаманні лише вчителю початкової школи, вирізняють його серед інших педагогів. До них відносять: предметну, психологічну, педагогічну, методичну та професійно-комунікативну компетентності.

Метою підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти є формування в них професійної компетентності як здатності до педагогічної діяльності, організації навчально-виховного процесу у початковій школі на рівні сучасних вимог; здатності результативно діяти, ефективно розв'язувати стандартні та проблемні професійні задачі, що виникають у процесі навчання, виховання й розвитку учнів молодшого шкільного віку.

Список використаних джерел

1.Бібік Н. М. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів: дис. доктора пед. наук. Київ, 1998. 124 с.

2.Глузман Н. А. Методико-математична компетентність майбутніх учителів початкових класів. Київ, 2010. 407 с.

3.Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психология высшей школы. Минск, 1993. 368 с.

4.Концепція НУШ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

5.Сластенин В. А. Профессиональная готовность учителя к воспитательной работе: содержание, структура функционирования. Профессиональная подготовка учителя в системе высшего образования. 1995. С. 14-28.

6.Товканець Г.В. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя в умовах модернізації: методологічний і методичний аспекти [монографія]/ Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2017. 237 с.

УДК 371.13:378.046-021.68

Томашевська М.О.,
аспірант, асистент кафедри педагогіки дошкільної та
початкової освіти,
Мукачівський державний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>